

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗҰУ
ТАРИХ ФАКУЛЬТЕТІ
ДҮНИЕ ЖҮЗІ, ТАРИХНАМА ЖӘНЕ ДЕРЕКТАНУ КАФЕДРАСЫ

«3215 ISV ШЫҒЫС ЕЛДЕРІНІҢ ТАРИХЫ»
ПӘНІНІҢ ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ

**«6B02206 - Музей ісі және ескерткіштерді қорғау» білім беру
бағдарламасы**

Оқу түрі: күзгі семестр, күндізгі, 6 кредит, 3 курс

Алматы, 2024

Пәннің қорытынды емтихан бағдарламасын құрған: дүние жүзі тарихы, тарихнама және деректану кафедрасының доценті, т.ғ.к. Мухажанова Т.Н.

Бағдарлама оқу жұмыс жоспары және «6B02206 - Музей ісі және ескерткіштерді қорғау» білім беру бағдарламасының пәндер каталогы негізінде әзірленді.

Бағдарлама дүние жүзі тарихы, тарихнама және деректану кафедрасының мәжілісінде бекітілді.

Хаттама № ___ « ___ » ___ 2024 ж.

Кафедра меңгерушісі _____

Р.С. Мырзабекова

Кіріспе

Қорытынды бақылау формасы: жазбаша емтихан (оффлайн)

Қорытынды бақылау платформасы: жазбаша дәстүрлі.

Қорытынды бақылауды өткізу технологиясы:

Бағдарлама «Универ» жүйесіне жүктелді.

I. Қорытынды емтихан бағдарламасын өткізу ережесі:

1. Мемлекеттік емтихан жазбаша түрінде өткізіледі.
2. Емтиханның өтуін қадағалу – бақылау камералар, оқытушылардың кезекшілігі арқылы жүзеге асады.
3. Емтихан сұрақтарының жалпы саны – 10, әр емтихан тапсырушыға универ жүйесіндегі генерациялау негізінде 3 сұрақ беріледі .
4. Ұзақтығы - 2 сағат.
5. Студенттердің жазбаша жұмыстарын Мемлекеттік Емтихан Комиссиясы тексереді.

II. Қорытынды емтихан бағдарламасының регламенті:

1. Емтихан кесте бойынша өткізіледі.
2. Емтихан тапсыру ережесіне сай, студент емтиханға 30 минут қалғанда аудиторияда болу керек.

III. Емтихан нәтижелері:

1. Мемлекеттік Емтихан Комиссиясы студенттердің жазбаша жұмыстарын тексерген соң, пән оқытушысы баллдарды «Универ» жүйесіне еңгізеді.
2. Оқытушы барлық студенттердің баллдарын мұқият тексеріп, емтихан тізімдемесін «Универ» жүйесінде сақтайды.
3. «Универ» жүйесіндегі қорытынды тізімдемеге студенттердің баллдары 48 сағаттың ішінде қойылады.
4. Емтихан нәтижелері бақылау камералардың нәтижелері негізінде қайта қаралуы мүмкін.
5. Егер студент емтихан тапсыру ережесін бұзса, студенттің емтихан нәтижелері жойылады.

Емтихан тапсырмалары құрастырылатын тақырыптар:

МОДУЛЬ 1-2 . Ежелгі дүние тарихындағы Шығыс елдері

Ежелгі Египет. Египеттің ежелгі патшалығы. Перғауын және оның деспотиялық билігі. Номдарға бөліну. Орта патшалық тұсындағы Египет. Елдің бірігуі. Әлеуметтік қайшылықтардың шиеленісуі. Гиксостар. Гиксостардың қуылуы. Жаңа патшалық дәуіріндегі Египет. XVIII әулет перғауындарының жаулаушылықтары, империяның құрылуы. IV Аменхотептің (Эхнатона) саяси-діни реформалары және оның жойылуы. Жаңа патшалық аяғындағы Египеттің құлдырауы. Шетжерліктердің билігіндегі Египет (б.з.д. I мыңжылдық). Египет Парсы державасының қоластында. Ежелгі Египет мәдениеті.

Ежелгі Месопотамия (Қосөзен)

Географиялық орналасуы, халқы. Қосөзенде мемлекеттің қалыптасуы. Месопотамияның б.з.д. III мыңжылдықтағы тарихи дамуының негізгі үдерістері.

Елдің географиялық орналасуы. Тигр және Евфрат ұлы өзендері. Қосөзенде ирригациялық егіншіліктің дамуына ықпал еткен жағдайлар. Месопотамияны адамдардың қоныстану үдерісі. Қолдан суғару жүйесінің пайда болуы және неолит дәуірінде егіншіліктің дамуы. Б.з.д. V-IV мыңжылдықтардағы маңызды археологиялық мәдениеттер, олардың сипаттамасы. Қоғамның жіктелуі.

Шумер – б.з.д. III мыңжылдықтың I-жартысындағы елдің экономикалық, саяси, және мәдени өмірінің орталығы. Шумер қала-мемлекеттерінің ертеәулеттік дәуірдегі саяси тарихы. Лагаш, оның көтерілуі мен құлауының тарихы. Урунимгина реформалары.

Аккад билігіндегі Месопотамия. Кутилердің талқандалуы және орталығы Ур болған Шумер–Аккад патшалығының құрылуы. III Ур әулеті тұсындағы деспотия, бюрократия және әскер. Амореялар мен эламдықтардың шапқыншылығы және Шумер–Аккад патшалығының құлауы. Б.з.д. II мыңжылдықтағы Месопотамия. Вавилонның күшеюі. Касситтік әулет тұсындағы Вавилон. Ортаассирия дәуіріндегі Ассирияның күшеюі. Арамей тайпаларының басып кіруі және Ассирия мемлекетінің құлдырауы. Ассириялық және Жаңававилондық державалар. Вавилонға Ассирия билігінің орнауы. Жаңававилон державасының құрылуы. Оның II Новуходносор тұсында күшеюі. Вавилония Парсы саяси жүйесінің аясында.

Хетт патшалығы. Б.з.д. II–I мыңжылдықтардағы Кіші Азияның батысындағы мемлекеттер. Фригия патшалығы және оның Кіші Азияның батыс бөлігіне үстемдігі. етт патшалығының Жаңахеттік кезеңдегі қайта өрлеуі. Жерорта теңізінің шығыс жағалауы және Алдыңғы Азияда үстемдік ету үшін күрес. «Теңіз халықтарының» шабуылы және Хетт державасының құлауы. Хетт экономикасы. Хетт мәдениеті.

Ежелгі дәуірдегі Сирия, Финикия, Палестина, Карфаген. Ежелгі Иран мен Орта Азияның табиғаты мен халқы. Элам және Мидия – Иран территориясындағы ең ежелгі мемлекеттер. Киелі кітаптар жинағы «Авеста». Б.з.д. VI–IV ғғ. «Әлемдік» Парсы державасы. I Дарийдің әкімшілік-қаржы реформалары. Алдыңғы Азия мәдениетінің парсы мәдениетінің қалыптасуына ықпалы. Парсы державасында мәдениеттердің синкреттелу үдерісі.

Ерте дәуірдегі Оңтүстік Азияның территориясы, табиғаты мен халқы. Ең ежелгі (Инд) өркениет. Мохенджо-Даро және Хараппа. Инд өркениетінің құлдырауы, оның тарихи маңызы. Ганг аңғарындағы алғашқы мемлекеттер (б.з.д. I мыңж. II–I-ші жартысы). Арий мәселесі. Ауыл шаруашылығы мен қолөнердің гүлденуі. Қалалар мен сауда. Варналар жүйесі. Брахманизм діні. Жалпыүнділік державаның пайда болуы мен ыдырауы (б.з.д. I мыңж. II-ші жартысы). Үндістанға грек-македондықтардың басып кіруі және олармен күрес. Маурилер империясы және оның гүлденуі.

Ежелгі Қытайдың табиғат жағдайлары мен халқы. Қытайдағы ежелгі мемлекеттік құрылымдардың пайда болуы. Шань-Инь мен Чжоу. Чжаньго дәуіріндегі экономикалық алға басулар. Жерге жеке меншіктің дамуы. Цинь патшалығындағы Шан Янь реформалары. Философиялық ілімдер мен мектептердің пайда болуы. Қытайдағы алғашқы орталықтандырылған мемлекет – Цинь империясы. Цинь Шихуандидің сыртқы саясаты. Ұлы Қытай қорғанының салынуы. Әлеуметтік-саяси қайшылықтардың шиеленісуі және б.з.д. III ғ. аяғындағы халық көтерілісі.

Б.з.д. III ғ. – б.з. III ғ. Хань империясы. У-ди билігі және оның реформалары. Әлеуметтік қайшылықтардың шиеленісуі және б.з. I ғ. халық көтерілістері. Ван Ман реформалары. Ежелгі Қытайдағы феодалдану үдерісі. «Сары орамалдылар» көтерілісі. Өзара қырқыстар және империя бірлігінің жойылуы. «Үш патшалық» және феодалдық орта ғасырлардың басалуы. Ежелгі Қытай мәдениеті.

Модуль 3 Орта ғасырлардағы Шығыс елдері

Ортағасырлық Қытай; тарихы мен мәдениеті (Юань, Мин империялары) және Делий сұлтандығы дамуы, Ортағасырлардағы Оңтүстік Азия елдерінде мемлекеттік құрылымдардың пайда болуы, Ортағасырлардағы Азия және Африка елдері, V–XIII ғғ. Орта Азия; Ортағасырлық көшпелілер тарихының мәселелері, VI – XII ғғ. Түркі қағанаттарының қалыптасуы мен құлауы, Мәмлүк мемлекеті және Мысыр елі, Ислам діні мен араб мемлекетінің қалыптасуы, Ортағасырлық Византия империясының мәселелері және VI – XI ғғ. Кавказ елдерінде феодалдық қатынастың қалыптасуымен дамуы, Шыңысхан мемлекетінің құрылуы және Моңғол шапқыншылығы, Сасанидтік дәуірдегі

Иран қоғамы, Феодализмнің әлемдік типологиясындағы Шығыс. Шығыс феодализмі ғылыми жоба құрастыру.

Модуль 4 Жаңа замандағы Шығыс елдері

Осман империясының қалыптасуы, Селжук жаугершіліктері және Селжук мемлекеті, Сефевид мемлекетінің құрылуы, XVI- ХҮІІ ғғ. Қытай, Жапония және Корей елдерінің саяси және әлеуметтік-экономикалық дамуы, Жаңа заманағы Таяу Шығыс елдерінің саяси, экономикалық дамуы, XVI- ХҮІІ ғғ. Шығыс Түркістан, XVI- ХҮІІ ғғ. Моңғолия мәселелері қамтылуы тиіс.

Модуль 5 Қазіргі замандағы Шығыс елдері

XVIII-XIX ғғ. Осман империясы, 1880-1900 жж. Араб елдеріндегі қоғамдық-саяси дағдарыс салдары, Судан мемлекеті; халық көтерілістерінің барысы мен салдары, Осман түрік империясы мәдениеті, XVIII-XIX ғғ. Орталық Азия елдері және Ресей, Қазіргі кезеңдегі Таяу Шығыс елдері мәселелері, ХХІ ғ. Шығыс елдерінің геосаяси ахуалы, Капиталистік трансформация қарсаңындағы Үндістан, ХІХ ғ. Батыс Үндіқытай елдері үшін колониальді державалар арасындағы тартыс барысы және нәтижелері, Циндік Қытай; монархияның құлауы, Жаңа замандағы Оңтүстік шығыс Азия елдері.

Ұсынылатын әдебиеттер:

Негізгі:

1. Вигасин А.А. Восток в древности. М., 2007.
2. История Древнего Востока: учебное пособие / Д. В. Деопик; – М.: Издательство ПСТГУ, 2014. – 302 с.
3. История Древнего Востока. Зарождение древнейших классовых обществ и первые очаги рабовладельческих цивилизаций. Ч.1./Под ред. И.М.Дьяконова.-М.,1983.-Ч.2/Под ред. Г.М.Бонгард-Левина.-М.,1988;
4. История Востока. В 6-ти т. Т.1. Восток в древности. М., 1996.
5. История Европы. В 8-т. Т. 1. Древняя Европа. –М.,1988.
6. Васильев Л.С. История Востока : учебник для магистров : [в 2 томах] / Л. С. Васильев ; Вышш. шк. экономики, Нац. исслед. ун-т .? 6-е изд., перераб. и доп. – М.: Юрайт, 2014 . Т. 1. – 2014 . – 722 с.
10. Қартабаева Е.Т., Мырзабекова Р.С. Ежелгі дүние тарихы. – Алматы: ҚазҰУ, 2014.

Қосымша:

1. Анго М. Классическая Индия. / Пер. с франц. М., 2007.
2. Античная демократия в свидетельствах современников. М., 1996.
3. Античная Греция. Становление и развитие полиса/Под ред. Е.С. Голубцовой и др. - М.,1983.- Т.1-2.
4. Берлев О.Д. Общественные отношения в Египте эпохи Среднего Царства. М., 1972.
5. Бонгард-Левин Е.С., Ильин Г.Ф. Индия в древности. - М.,1985.
8. Бузескул В.П. История афинской демократии. СПб., 2003.
9. Гарни О.Р. Хетты. Разрушители Вавилона. М., 2009
10. Қартабаева Е.Т. Шығыс елдерінің ежелгі және орта ғасырлар тарихы. – Алматы, 2015.

Интернет-ресурстар:

Ежелгі дүние тарихының барлық бөлімдері - <http://annals.xlegio.ru/>
ММУ тарих факультетінің сайтындағы ежелгі дүние тарихы бойынша тарихи деректер - <http://www.hist.msu.ru/ER/Etext/index.html>
Санкт-Петербург мемлекеттік университеті антикатану орталығы - <http://www.centant.pu.ru/>
РФА египеттану зерттеулер орталығы - <http://www.cesras.ru/>

ҚОРЫТЫНДЫ БАҚЫЛАУДЫ КРИТЕРИАЛДЫ БАҒАЛАУ РУБРИКАТОРЫ

Пән: *Шығыс елдерінің тарихы.* **Форма:** жазбаша (оффлайн). **Платформа:** Univer АЖ

	ДЕСКРИПТОР ЛАР				
	«Өте жақсы»	«Жақсы»	«Қанағаттанарлық»	«Қанағаттанарлықсыз»	
	90-100 % (27-30 балл)	70-89 % (21-26 балл)	50-69% (15-20 балл)	25-49% (8-14 балл)	0-24% (0-7 балл)
<p>1-ші сұрақ</p> <p>Пәннің теориясы мен тұжырымдамасын білу және түсіну</p> <p>30 балл</p>	<p>«Өте жақсы» барлық бағасы үш сұрақтың толық ашылуын, әр тұжырым мен қорытындының егжей-тегжейлі дәлелдерін қамтитын, логикалық және дәйекті түрде құрылған, аудиториялық сабақтарда өткен тақырыптардың мысалдарымен көрсетілген жауап үшін қойылады.</p>	<p>«Жақсы» бағасы барлық жауап толық, бірақ кейбір мәселелерді толық қамтылмаған, негізгі ережелердің қысқартылған дәлелдері көрсетілген жауап үшін қойылады, материалды жеткізудің қисыны мен дәйектілігінде кемшіліктендірілген жиілігі мүмкін. Жауапта кейбір стилистикалық қателіктер жіберілуі, терминдер дұрыс қолданылмауы мүмкін.</p>	<p>«Қанағаттанарлық» бағасы билетте ұсынылған сұрақтардың толық емес жариялануын қамтитын жауап үшін қойылады, негізгі ережелерді үстіртін дәлелдейді, мәлімдеп жазу барысында материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінің бұзылуына жол береді, теориялық ережелерді аудиториялық сабақтардың әзірленген конспектілерінің мысалдары негізінде сипаттамайды.</p>	<p>Қойылған сұрақтарды дұрыс аша алмағанда, қате дәлелдеу, дұрыс емес қорытынды жасалған жағдайда.</p>	<p>Пән бойынша негізгі ұғымдарды, теорияларды білмеу, сұрақта көрсетілген фактілер мен оқиғаларды білмеу. Қорытынды бақылау жүргізудің ережелерін бұзу.</p>

<p>2-ші сұрақ</p> <p>Таңдалған әдістеме мен технологияны нақты практикалық тапсырмаларға қолдану</p> <p>30 балл</p>	<p>Оқу тапсырмасын толық орындау, қойылған сұраққа дәлелді беру, практикалық мәселелерін шешу; толық жауап пәннің</p>	<p>Оқу тапсырмасын ішінара орындау пәннің практикалық міндеттерін толық шешпеу, қойылған сұраққа толық емес, бірақ дәлелді жауап беру; пән бойынша ғылыми тіл нормаларын сауатсыздау пайдалану;</p>	<p>Материалды үзік-үзік жеткізіледі, қисын мен дәйектілік бұзылады, нақты және семантикалық дәлсіздіктерге жол беріледі, пәннің теориялық білімі үстірт, біржақты қолданылады.</p>	<p>Тапсырманы шешуде ұтымсыз әдістің қолданылуы немесе жеткілікті ойластырылмаған жауаптың берілуі; тапсырмаларды шеше алмау, тапсырмаларды жалпы түрде орындау; нормадан асатын қателіктер мен кемшіліктер жіберу.</p>	<p>Тапсырманы шешу үшін білімді, алгоритмдерді қолдана алмау; қорытындылар жасай алмау. Қорытынды бақылау жүргізудің ережелерін бұзу.</p>
<p>3-ші сұрақ</p> <p>Таңдалған әдістеменің ұсынылған практикалық</p>	<p>Оқу тапсырмасын толық орындау, қойылған сұраққа толық дәлелді жауап беру, пәннің</p>	<p>Тұжырымдамалық материалды пайдалануда 3-4 дәлсіздікке, жалпылау мен тұжырымдардағы кіші-гірім</p>	<p>Негізделген ғылыми ережелердің қолданылуы туралы тұжырымдар нақты емес</p>	<p>Нақты фактілерді, ақпараттарды және олардың сипаттамасын білмеу және</p>	<p>Тапсырма орындалмады, қойылған сұрақтарға жауаптар жоқ, талдау материалдары</p>

<p>тапсырмаға қолданылуын бағалау және талдау, алынған нәтиженің негіздемесі</p> <p>40 балл</p>	<p>практикалық мәселелерін шешу; сұрақ тапсырмасын толық орындау, қойылған сұраққа толық, дәлелді жауап беру, пәннің практикалық мәселелерін шешу;</p> <p>қисынды және дұрыс негіздемесі, сауаттылық, ғылыми тілдің нормаларын сақтау, дегенмен тұжырымдарға әсер етпейтін материалды ұсынуда 1-2 дәлсіздікке жол беріледі.</p>	<p>қателіктерге жол беріледі, тапсырманың жалпы деңгейіне әсер етпейді. Өз ойларын, идеяларын, пайымдауларын мазмұндап, оларды нақты негіздей алмауы да ескеріледі.</p>	<p>және нәтижесіз, стилистикалық және грамматикалық қателіктер, сондай-ақ практикалық шешімнің нәтижелерін өңдеуде дәлсіздіктердің болуы.</p>	<p>көрсетпеген. Тапсырма өрескел қателіктермен орындалды, сұрақтарға жауаптар толық емес, тұжырымдамалық материалдар мен дәлелдер нашар пайдаланылды.</p>	<p>мен құралдары пайдаланылмады. Қорытынды бақылау жүргізу ережелерін бұзу.</p>
---	---	---	---	---	---